

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน 3 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง โดยพิจารณาจากดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เปรียบเทียบตัวแปรบางตัวกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และการเปรียบเทียบตัวแปรบางตัวระหว่างโรงเรียน พร้อมทั้งศึกษาตัวแปรบางตัวทางด้านคุณวุฒิของครู วิชาเอก-โทของครู อุปกรณ์การสอน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ และวิชาเลือกทางด้านอาชีพ กลุ่มประชากรในการวิจัยนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2531 ใน 3 จังหวัดดังกล่าวทุกโรงเรียน โดยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้น ม.1-ม.3 จำนวน 47 โรงเรียน และกลุ่มที่ 2 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้น ม.1-ม.6 จำนวน 43 โรงเรียน รวมทั้งหมด 90 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจโรงเรียน หลังจากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำนวณหาค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ทีละกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการดังนี้ นำตัวแปรบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ทุกตัวมาหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนนั้น ๆ จะได้ดัชนีเชิงเดี่ยวแล้วคำนวณค่าของมัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของดัชนีเชิงเดี่ยวด้วยวิธีเพียร์สัน คำนวณน้ำหนักของดัชนีเชิงเดี่ยวแต่ละตัว แปลงค่าดัชนีเชิงเดี่ยว เป็นคะแนนมาตรฐาน คำนวณค่าดัชนีประกอบแต่งถ่วงน้ำหนัก และเปลี่ยนเป็นค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มทีละกลุ่ม ตอนที่ 2 เปรียบเทียบตัวแปรบางตัวกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา โดยนำตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา แล้วคำนวณหามัธยฐาน (Median) และพิสัย (Range) และการเปรียบเทียบตัวแปรบางตัวระหว่างโรงเรียน ตอนที่ 3 ศึกษาตัวแปรบางตัวของแต่ละกลุ่มของโรงเรียนคือทางด้านคุณวุฒิของครู วิชาเอก-โทของครู อุปกรณ์การสอน ชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ วิชาเลือกทางด้านอาชีพ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ข้อค้นพบ

ข้อค้นพบในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 (ม.1-ม.3) ซึ่งมี 47 โรงเรียน และ
กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 (ม.1-ม.6) ซึ่งมี 43 โรงเรียน มีปรากฏดังนี้

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา

1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาระหว่าง
53 ถึง 273 สูงสุด คือ โรงเรียนสันติคีรีวิทยา จังหวัดเชียงราย ต่ำสุดคือ โรงเรียนปลื้ม
วิทยา จังหวัดเชียงราย

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาระหว่าง
74 ถึง 123 สูงสุดคือ โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา จังหวัดลำปาง ต่ำสุดคือ โรงเรียนดำรงราษฎร์
สงเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

1.2 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่า 200

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสันติคีรี
วิทยา จังหวัดเชียงราย และโรงเรียนนอมก๋อยวิทยา จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ไม่มีโรงเรียนใดที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพ
ทางการศึกษาสูงกว่า 200

1.3 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาระหว่าง 100-200

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 13 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่
3 โรงเรียน คือ โรงเรียนออนเหนือ เวียงแหงวิทยา และสะเมิงพิทยาคม อยู่ในจังหวัด
เชียงราย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยา และอยู่ในจังหวัดลำปาง 9 โรงเรียน คือ
โรงเรียนประชาราชาวิทยา แม่ทะพัฒนศึกษา เสริมงามวิทยา ประชาธิปไตยวิทยา แม่ทะประชา
สามัคคี ไหล่หินวิทยา แม่สันวิทยา แม่พริกวิทยา และเวียงมอกวิทยา

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มี 4 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่
3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกาดวิทยา ฮอดพิทยาคม และดอยสะเก็ดวิทยา อยู่ในจังหวัด
เชียงราย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนพานพิเศษพิทยา และอยู่ในจังหวัดลำปาง 3 โรงเรียน คือ
โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา แม่ทะวิทยา และแจ้ห่มวิทยา

1.4 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาระหว่าง 80-100

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 21 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในจังหวัด
เชียงใหม่ 6 โรงเรียน ในจังหวัดเชียงราย 9 โรงเรียน และอยู่ในจังหวัดลำปาง 6 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มี 27 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 9 โรงเรียน ในจังหวัดเชียงราย 11 โรงเรียน และในจังหวัดลำปาง 7 โรงเรียน

1.5 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา ต่ำกว่า 80

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 11 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม สองแคววิทยาคม แม่ต๋อนวิทยาคม หอพระไชยปราการ และนามินทรราชูทิศพายัพ ส่วนอีก 5 โรงเรียนอยู่ในจังหวัดเชียงราย คือ โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม พญาเม็งราย ดงมะดะวิทยาคม ดอนชัยวิทยาคม และปล้องวิทยาคม

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มี 9 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย วัดโนนทัยพายัพ จอมทอง และฝางชนูปถัมภ์ อยู่ในจังหวัดเชียงราย 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนเมืองเชียงราย แม่สรวยวิทยาคม แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ และดำรงราษฎร์สงเคราะห์ ส่วนอีก 1 โรงเรียนอยู่ในจังหวัดลำปาง คือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

2. ขนาดของบริเวณโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มีขนาดบริเวณโรงเรียนตั้งแต่ 9 ไร่ ถึง 170 ไร่ โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียนนามินทรราชูทิศพายัพ โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนเล็กที่สุดคือ โรงเรียนหอพระ เมื่อเทียบขนาดของบริเวณโรงเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามีเพียง 1 โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนหอพระ ส่วนอีก 46 โรงเรียนที่เหลือมีขนาดบริเวณโรงเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มีขนาดบริเวณโรงเรียนตั้งแต่ 17 ไร่ ถึง 521 ไร่ โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม เล็กที่สุดคือ โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมื่อเทียบขนาดของบริเวณโรงเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 4 โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนเล็กกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย วัดโนนทัยพายัพ ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ และลำปางกัลยาณี และมี 32 โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

3. จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มีอัตราส่วนของนักเรียนต่อครู 1 คน มีจำนวนตั้งแต่ 8:1-24:1 หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 15:1 จำนวนนักเรียนน้อยที่สุดต่อครู 1 คือ โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม มากที่สุดต่อครู 1 คน คือโรงเรียนปล้องวิทยาคม โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า

17 คน ต่อครู 1 คน มี 15 โรงเรียน น้อยกว่า 17 คน ต่อครู 1 คน มี 32 โรงเรียน ไม่มีโรงเรียนใดที่มีนักเรียนเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา คือ นักเรียน 17 คน ต่อครู 1 คน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มีอัตราส่วนของนักเรียนต่อครู 1 คน มีจำนวนตั้งแต่ 11:1-22:1 หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 15:1 โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดต่อครู 1 คน คือ โรงเรียนแม่สรวยวิทยาคม โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ นักเรียนมากกว่า 15 คน ต่อครู 1 คน มี 25 โรงเรียน น้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานมี 18 โรงเรียน

4. ห้องสมุด

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีห้องสมุดมี 46 โรงเรียนมีเพียง 1 โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องสมุด คือ โรงเรียนทุ่งกว๋าววิทยาคม ส่วนโรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องสมุดมากที่สุด คือ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม น้อยที่สุด คือ โรงเรียนบ้านเสด็จวนชยางกุลวิทยา ส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน 1 คน มีจำนวนระหว่าง 2 ถึง 41 เล่ม โรงเรียนที่มีหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน 1 คน มากที่สุดคือ โรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม น้อยที่สุดคือ โรงเรียนบงน้อยวิทยาคม โรงเรียนที่มีหนังสือซึ่งได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ นักเรียน 1 คน ต่อหนังสือ 5 เล่ม มี 1 โรงเรียนคือ โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม มี 10 โรงเรียน มีหนังสือในห้องสมุดน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนอีก 36 โรงเรียน มีหนังสือในห้องสมุดมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีห้องสมุด โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องสมุดมากที่สุดคือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (625 ตารางเมตร) รองลงมาคือ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม (528 ตารางเมตร) ทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ (504 ตารางเมตร) เทิงวิทยาคม (469 ตารางเมตร) พานพิเศษพิทยา (432 ตารางเมตร) เขลางค์นคร (408 ตารางเมตร) วัดกันตัยพายัพ (400 ตารางเมตร) เป็นต้น และโรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องสมุดน้อยที่สุด คือ โรงเรียนฮอดพิทยาคม 63 ตาราง เมตร ส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน 1 คน มีจำนวนระหว่าง 2 ถึง 58 เล่ม โรงเรียนที่มีหนังสือในห้องสมุดมากที่สุดต่อนักเรียน 1 คน คือ โรงเรียนวัดกันตัยพายัพ น้อยที่สุด ต่อนักเรียน 1 คน คือ โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา คือ หนังสือ 5 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน มี 4 โรงเรียนที่มีหนังสือในห้องสมุดน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนสันทรายวิทยาคม บ้านกาดวิทยาคม ฮอดพิทยาคม และเวียงป่าเป้าวิทยาคม อีก 39 โรงเรียนมีหนังสือในห้องสมุดมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

5. โรงฝึกงาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่ไม่มีโรงฝึกงานมี 10 โรงเรียน ส่วนอีก 37 โรงเรียน มีโรงฝึกงาน โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงฝึกงานมากที่สุด คือ โรงเรียนดงมะเดะ วิทยาคม (750 ตารางเมตร) น้อยที่สุด คือ โรงเรียนแม่พริกวิทยา (280 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า มี 5 โรงเรียน ที่มีพื้นที่โรงฝึกงานน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ สองแคววิทยาคม ไซยปรการ บล้องวิทยาคม และแม่พริกวิทยา ส่วนอีก 32 โรงเรียน ที่เหลือมีพื้นที่โรงฝึกงานมากกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีโรงฝึกงาน โรงเรียนที่มีพื้นที่โรง ฝึกงานมากที่สุด คือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (2,770 ตารางเมตร) น้อยที่สุดคือ โรงเรียน เมืองเชียงราย (280 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ปรากฏว่า มี 5 โรงเรียน ที่มีพื้นที่โรงฝึกงานเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานได้แก่ โรงเรียนวัดเงินทัยพายัพ สันกำแพง บุญวาทย์ วิทยาลัย สามัคคีวิทยาคม และลำปางกัลยาณี มี 5 โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงฝึกงานมากกว่าเกณฑ์ มาตรฐานได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เขลางค์นคร ประชาธิปไตย และ เกินวิทยา อีก 23 โรงเรียนที่เหลือมีพื้นที่โรงฝึกงานน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

6. โรงอาหาร

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงอาหารมี 14 โรงเรียน ส่วนอีก 33 โรงเรียนนั้นมีโรงอาหาร โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงอาหารมากที่สุด คือ โรงเรียน นวมินทร์ราชูทิศพายัพ (486 ตารางเมตร) น้อยที่สุดคือ โรงเรียนจันจว้าวิทยาคม และ ดอนศิลาผางามวิทยาคม (โรงเรียนละ 48 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 9 โรงเรียน ที่มีพื้นที่โรงอาหารน้อยกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ แม่ดั้นวิทยาคม ห้วยสักวิทยา บล้องวิทยาคม จันจว้าวิทยาคม ดอนศิลาผางามวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา และเมืองปานวิทยา ส่วนอีก 24 โรงเรียนมีพื้นที่โรงอาหารมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงอาหาร มี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเมืองเชียงราย และแม่เมาะวิทยา อีก 41 โรงเรียนมีโรงอาหาร โรงเรียนที่มี พื้นที่โรงอาหารมากที่สุดคือ โรงเรียนลำปางกัลยาณี (1,517 ตารางเมตร) น้อยที่สุดคือ โรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม (48 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ปรากฏว่า มี 1 โรงเรียนที่มีพื้นที่เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนวัดเงินทัยพายัพ (756 ตารางเมตร) มี 15

โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงอาหารมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนอีก 26 โรงเรียนมีพื้นที่โรงอาหารน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

7. ห้องเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 2-36 ห้อง มีน้อยที่สุดคือ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีมากที่สุดคือ โรงเรียนหอพระ มี 5 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา คือโรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ ดงมะตะวิทยาคม บุญเรืองวิทยาคม ห้วยซ้อวิทยาคม และโรงเรียนก้าวมวิทยา

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 14-65 ห้อง โรงเรียนที่มีห้องเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย น้อยที่สุดคือ โรงเรียนสออดพิทยาคม เมื่อเทียบจำนวนห้องเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 13 โรงเรียน ที่มีจำนวนห้องเรียนน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มี 6 โรงเรียน ที่มีจำนวนห้องเรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมี 24 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน

8. ส้วมนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนทุ่งก่อวิทยาคม (38 ที่) โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมนักเรียนน้อยที่สุด มี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม และบ้านแซววิทยาคม (โรงเรียนละ 2 ที่) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามีเพียง 4 โรงเรียน ที่มีจำนวนส้วมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ บ้านแซววิทยาคม ปล้องวิทยาคม และเวียงแก่นวิทยาคม

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มีจำนวนส้วมนักเรียนตั้งแต่ 6-59 ที่ โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จำนวน 59 ที่ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนจอมทอง จำนวน 6 ที่ เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา คือ โดยเฉลี่ยส้วม 1 ที่ ต่อนักเรียนประมาณ 50-58 คน นั้นปรากฏว่า มี 4 โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมนักเรียนน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนสันกำแพง ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมืองเชียงราย และพานพิทยาคม มี 6 โรงเรียนที่อยู่เกินเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนวัดรัตนพิทยาศรัย เทิงวิทยาคม แม่จันวิทยาคม บุญวาทย์วิทยาลัย ลำปางกัลยาณี และวังเหนือวิทยา อีก 33 โรงเรียนมีจำนวนส้วมนักเรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

9. ห้องแนะแนว

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีห้องแนะแนว โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องแนะแนวมี 14 โรงเรียน ขนาดพื้นที่ห้องแนะแนวมีตั้งแต่ 14-300 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องแนะแนวมากที่สุด คือ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม (300 ตารางเมตร) น้อยที่สุดคือ โรงเรียนแม่แต่วิทยาคม (14 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 4 โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องแนะแนวสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนดงมะดะวิทยาคม บุญเรืองวิทยาคม ไหล่หินวิทยา และ เสริมงามวิทยา มี 5 โรงเรียนที่อยู่บนเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนสองแคววิทยาคม จันจว้าวิทยาคม หุ่นก่อวิทยาคม กว๊ามวิทยาคม และ สบปราบวิทยา ส่วนอีก 24 โรงเรียนที่เหลือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีห้องแนะแนว มีขนาดพื้นที่ห้องแนะแนวตั้งแต่ 16-256 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องแนะแนวมากที่สุด คือ โรงเรียนเขลางค์นคร 256 ตารางเมตร น้อยที่สุด คือ โรงเรียนบ้านภาควิทยาคม 16 ตารางเมตร เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 41 โรงเรียนมีพื้นที่ห้องแนะแนวน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มี 1 โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องแนะแนวมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนแม่ทะวิทยา และอีก 1 โรงเรียนมีพื้นที่ห้องแนะแนวเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคือ โรงเรียนเขลางค์นคร

10. ห้องพยาบาล

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 ทุกโรงเรียนมีห้องพยาบาล มีขนาดพื้นที่ห้องพยาบาลตั้งแต่ 12-120 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพยาบาลมากที่สุดคือ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม (120 ตารางเมตร) น้อยที่สุดคือ โรงเรียนแม่หอพระวิทยาคม และ บ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา (โรงเรียนละ 12 ตารางเมตร) เมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 5 โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพยาบาลเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานมี 13 โรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และอีก 29 โรงเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีห้องพยาบาล มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 28-145 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพยาบาลมากที่สุด คือ โรงเรียนเทิงวิทยาคม (145 ตารางเมตร) น้อยที่สุด คือ โรงเรียนเชียงของวิทยาคม (28 ตารางเมตร) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่ามี 2 โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพยาบาลอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนพานพิทยาคม และ ห้างฉัตรวิทยา มี 5 โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพยาบาลน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ โรงเรียนนุพราชวิทยาลัย แม่แตง เมือง เชียงราย

เชียงใหม่ วิทยาเขต และมหาวิทยาลัย อีก 26 โรงเรียนมีพื้นที่ห้องพยาบาลมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

11. ห้องพลศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 21 โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องพลศึกษา ส่วนอีก 26 โรงเรียนมีห้องพลศึกษา มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 36-764 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพลศึกษามากที่สุดคือ โรงเรียนแม่พริกวิทยา น้อยที่สุดคือ โรงเรียนนอยเต่าวิทยาคม และ พญาเม็งราย

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องพลศึกษามี 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนแม่แตง บ้านภาควิทยาคม เมืองเชียงราย แม่สรวยวิทยาคม เวียงป่าเป้าวิทยาคม เวียงชัยวิทยาคม เกินวิทยา แม่ทะวิทยา และวังเหนือวิทยา ส่วนอีก 34 โรงเรียน มีห้องพลศึกษา มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 60-2,000 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องพลศึกษามากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนแม่เมาะวิทยา

12. ห้องโสตทัศนอุปกรณ์

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 28 โรงเรียนที่มีห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ขนาดของพื้นที่ห้องโสตทัศนอุปกรณ์มีตั้งแต่ 32-300 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม น้อยที่สุดคือ โรงเรียนกัวลมวิทยา และแม่ทะพัฒนศึกษา ส่วนอีก 19 โรงเรียน ยังไม่มีห้องโสตทัศนอุปกรณ์

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 มี 3 โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องโสตทัศนอุปกรณ์ คือ โรงเรียนเมืองเชียงราย ห้างฉัตรวิทยา และแม่เมาะวิทยา ส่วนอีก 40 โรงเรียนมีห้องโสตทัศนอุปกรณ์ มีขนาดของพื้นที่ตั้งแต่ 64-252 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องโสตทัศนอุปกรณ์มากที่สุดคือ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ รองลงมาคือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (250 ตารางเมตร) ยูพราชวิทยาลัย (220 ตารางเมตร) เกาะคาวิทยาคม (208 ตารางเมตร) เขลางค์นคร (192 ตารางเมตร) เป็นต้น และโรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องโสตทัศนอุปกรณ์น้อยที่สุด คือ โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม (64 ตารางเมตร)

13. ห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 มี 5 โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์ คือ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม สันติคีรีวิทยาคม บงน้อยวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางค์กุล วิทยา และพระราชรัฐกิจพิทยาคม อีก 42 โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์ ขนาดของพื้นที่

ที่ห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์มีตั้งแต่ 48-384 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ โรงเรียนหอพระ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์ ขนาดของพื้นที่มีตั้งแต่ 96-1,554 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์ มากที่สุดคือ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนแม่สรวยวิทยาคม

14. ห้องบริหาร

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 ทุกโรงเรียนมีห้องบริหาร ขนาดของพื้นที่ห้องบริหารมีตั้งแต่ 48-810 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องบริหารมากที่สุด คือ โรงเรียนเสริมงามวิทยา น้อยที่สุด คือ โรงเรียนประชารัฐกิจพิทยาคม

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีห้องบริหาร ขนาดของพื้นที่ห้องบริหารมีตั้งแต่ 63-1,879 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องบริหารมากที่สุด คือ โรงเรียนลำปางกัลยาณี รองลงมาคือ โรงเรียนพานพิเศพิทยา (1,656 ตารางเมตร) แม่ริมวิทยา (1,375 ตารางเมตร) แม่จันวิทยาคม (1,316 ตารางเมตร) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่มีพื้นที่ห้องบริหารน้อยที่สุดคือ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์

15. ที่ต้มน้ำสะอาด

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 ทุกโรงเรียนมีที่ต้มน้ำสะอาด จำนวนที่ต้มน้ำสะอาดมีจำนวนตั้งแต่ 1-36 ที่ โรงเรียนที่มีจำนวนที่ต้มน้ำสะอาดมากที่สุดคือ โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม และน้อยที่สุดคือ โรงเรียนบ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีที่ต้มน้ำสะอาด จำนวนที่ต้มน้ำสะอาดมีจำนวนตั้งแต่ 7-86 ที่ โรงเรียนที่มีจำนวนที่ต้มน้ำสะอาดมากที่สุดคือ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนเมืองเชียงราย

16. การประชุม

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีการประชุมมากที่สุดคือ โรงเรียนแม่ทะพัฒนศึกษา และแม่พริกวิทยา (โรงเรียนละ 20 ครั้ง) ประชุมครูน้อยที่สุดคือ โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม (2 ครั้ง) ส่วนโรงเรียนที่มีการประชุมนักเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียนเสริมงามวิทยา จำนวน 80 ครั้ง น้อยที่สุด คือ โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม ดอนศิลาพางามวิทยาคม และประชารัฐกิจพิทยาคม โรงเรียนละ 2 ครั้ง และการประชุมผู้ปกครองนั้นมี 3 โรงเรียนที่ไม่มีการประชุมผู้ปกครอง คือ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม บุญเรืองวิทยาคม และนครวิทยา ที่เหลือ 44

โรงเรียนที่มีการประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนที่มีการประชุมผู้ปกครองมากที่สุดคือ โรงเรียนเสริมงาม วิทยา (12 ครั้ง)

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่มีการประชุมครูมากที่สุดคือ โรงเรียน วัดโนนทัยพายัพ และเมืองเชียงราย (โรงเรียนละ 40 ครั้ง) ประชุมครูน้อยที่สุดคือ โรงเรียน เชียงแสนวิทยาคม จำนวน 6 ครั้ง ส่วนโรงเรียนที่มีการประชุมนักเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียน สามัคคีวิทยาคม (จำนวน 56 ครั้ง) น้อยที่สุด คือ โรงเรียนแม่ริมวิทยาคม และสารภีพิทยาคม (โรงเรียนละ 1 ครั้ง) และโรงเรียนที่มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียน ยุพราชวิทยาลัย สันกำแพง และฮอดพิทยาคม โรงเรียนละ 4 ครั้ง น้อยที่สุดเพียงโรงเรียนละ จำนวน 1 ครั้ง มี 18 โรงเรียน

17. การวัดผลนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีการวัดผลการเรียนนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนไชยปราการ และเวียงแก่นวิทยาคม รวมทั้งหมดโรงเรียนละ 32 ครั้ง ภาคละ 16 ครั้ง และโรงเรียนที่มีการวัดผลการเรียนนักเรียนน้อยที่สุดคือ โรงเรียนปล่องวิทยาคม แม่เจดีย์วิทยาคม แม่ทะพัฒนศึกษา และแม่พริกวิทยา รวมทั้งหมดโรงเรียนละ 4 ครั้ง ภาคละ 2 ครั้ง

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่มีการวัดผลการเรียนนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และสันกำแพง โรงเรียนละ 44 ครั้ง ภาคละ 22 ครั้ง และโรงเรียนที่มีการวัดผลการเรียนนักเรียนน้อยที่สุดคือ โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ ป่าตาล วิทยา และแม่สรวยวิทยาคม โรงเรียนละ 4 ครั้ง ภาคละ 2 ครั้ง

18. นักการภารโรง

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 ทุกโรงเรียนมีนักการภารโรง มีจำนวนตั้งแต่ 1-6 คน โรงเรียนที่มีนักการภารโรงมากที่สุด คือ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม และเสริมงาม วิทยา (โรงเรียนละ 6 คน) ส่วนโรงเรียนที่มีน้อยที่สุดคือ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม ดอนศิลาพางามวิทยาคม ปงน้อยวิทยาคม และเวียงแก่นวิทยาคม (โรงเรียนละ 1 คน) และโรงเรียนที่มีนักการภารโรง 5 คน มี 2 โรงเรียน 4 คน 11 โรงเรียน 3 คน 19 โรงเรียน และมี 2 คน 9 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีนักการภารโรง มีจำนวนตั้งแต่ 4-22 คน โรงเรียนที่มีนักการภารโรงมากที่สุด คือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ส่วนโรงเรียนที่

มีนักการภารโรงน้อยที่สุดคือ โรงเรียนบ้านภาควิทยาคม เมืองเชียงราย ป่าตาลวิทยาคม และแม่สรวยวิทยาคม มีโรงเรียนละ 4 คน

19. รถของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่ยังไม่มีรถของโรงเรียนมี 16 โรงเรียน ส่วนอีก 31 โรงเรียนมีรถของโรงเรียน มีจำนวนตั้งแต่ 1-2 คัน โรงเรียนที่มีจำนวนรถ 2 คัน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ และดอยเต่าวิทยาคม ที่เหลืออีก 29 โรงเรียน มีโรงเรียนละ 1 คัน

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีรถของโรงเรียนมี 13 โรงเรียน อีก 30 โรงเรียนมีรถของโรงเรียน โรงเรียนที่มีรถของโรงเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย คือ มีจำนวน 6 คัน น้อยที่สุดคือ โรงเรียนละ 1 คัน มี 21 โรงเรียน

20. ส้วมครู

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่ยังไม่มีส้วมครูมี 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนสองแคววิทยาคม สะเมิงพิทยาคม อมก้อยวิทยาคม ปงน้อยวิทยาคม บ้านเสด็จวานชยางค์กุลวิทยา และประชารัฐกิจพิทยาคม ส่วนอีก 41 โรงเรียนมีส้วมครูทุกโรงเรียน มีจำนวนตั้งแต่ 1-11 ที่ โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมครูมากที่สุดคือ โรงเรียนหอพระ (11 ที่) น้อยที่สุดโรงเรียนละ 1 ที่ มี 12 โรงเรียน มี 6 ที่ 1 โรงเรียนคือ สบปราบวิทยา มี 5 ที่ 1 โรงเรียนคือ ดงมะดะวิทยาคม มี 4 ที่ 13 โรงเรียน มี 2 ที่ 7 โรงเรียน มี 8 ที่ 3 โรงเรียน มี 3 ที่ 3 โรงเรียน และมี 2 ที่ 7 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 2 ทุกโรงเรียนมีส้วมของครู มีจำนวนตั้งแต่ 2-34 ที่ โรงเรียนที่มีจำนวนส้วมครูน้อยที่สุดคือ โรงเรียนบ้านภาควิทยาคม ทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ และแม่สรวยวิทยาคม (โรงเรียนละ 2 ที่) ส่วนโรงเรียนที่มีจำนวนส้วมครูมากที่สุดคือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (34 ที่)

24. รายได้ของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 1 มี 21 โรงเรียนที่ไม่มีรายได้ โรงเรียนที่มีรายได้ มีทั้งหมด 26 โรงเรียน มีรายได้ตั้งแต่ 165-18,500 บาท โรงเรียนที่มีรายได้มากที่สุดคือ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ โรงเรียนที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม

โรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มที่ 2 มี 5 โรงเรียนที่ไม่มีรายได้คือ โรงเรียนสันกำแพง สันป่าตองวิทยาคม เมืองเชียงราย พานพิทยาคม และแม่ทะวิทยา โรงเรียนที่มีรายได้มีทั้งหมด 38 โรงเรียน มีรายได้ตั้งแต่ 500-367,202 บาท โรงเรียนที่มีรายได้มากที่สุดคือ โรงเรียน

ห้างฉัตรวิทยา และน้อยที่สุดคือ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ และประชารัฐธรรมคุณ (โรงเรียนละ 500 บาท)

22. การออกกลางคัน

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 มี 8 โรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนออกกลางคัน คือ โรงเรียนน้ำบ่อหลวงวิทยา ชาญปราการ แม่เจดีย์วิทยาคม ดอนศิลาพางามวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา สบปราบวิทยา เมืองปานวิทยา และทุ่งกว่าวิทยาคม อีก 36 โรงเรียน มีนักเรียนออกกลางคัน โรงเรียนที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือ โรงเรียนปล้องวิทยาคม (76 คน) น้อยที่สุดคือ โรงเรียนออนเหนือ (1 คน)

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 มี 1 โรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนออกกลางคัน คือ โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อีก 42 โรงเรียนมีนักเรียนออกกลางคัน มีจำนวนตั้งแต่ 1-111 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือ โรงเรียนผางชันอุปถัมภ์ (111 คน) รองลงมาคือ โรงเรียนเขลางค์นคร (103 คน) กาวีละวิทยาลัย (98 คน) สามัคคีวิทยาคม (77 คน) ตำรวจราษฎร์สงเคราะห์ (76 คน) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคันน้อยที่สุดคือ โรงเรียนวังเหนือวิทยา และแม่เมะวิทยา โรงเรียนละจำนวน 1 คน

23. คุณวุฒิของครู

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 ครูส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา คือ ร้อยละ 73.91 รองลงมาคือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปริญญาตรีทางด้านอื่น สูงกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาและพิเศษครูมัธยม (พ.ม.)

ทางด้านวุฒิทางการศึกษาของครูนั้น ครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษา คือ มีจำนวนร้อยละ 86.98 ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.02 ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 ครูส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษามากกว่าระดับอื่น คือ ร้อยละ 74 ของครูทั้งหมด รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีทางด้านอื่น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) สูงกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา และพิเศษครูมัธยม (พ.ม.) เป็นต้น

ทางด้านวุฒิทางการศึกษาของครูนั้น ครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษามากที่สุด คือ มีจำนวนร้อยละ 84.41 ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.59 ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

24. วิชาเอก-โทของครู

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 ครูมีวิชาเอกทางด้านสังคมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 12.89 รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เกษตรกรรมศิลป์ พลศึกษา เป็นต้น ส่วนทางด้านวิชาโท ครูมีวิชาโททางด้านสุขศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 4.17 รองลงมาคือ สังคมศึกษา คหกรรมศิลป์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เกษตรกรรมศิลป์ เป็นต้น ซึ่งวิชาเอก-โทที่สำคัญบางวิชายังมีน้อย เช่น อิเล็กทรอนิกส์ ช่างไม้-ก่อสร้าง ช่างยนต์-ช่างกล ช่างโลหะเชื่อม หัตถกรรมศิลป์ ช่างปั้นดินเผา ช่างเขียนแบบ ปฏิมากรรม จิตรกรรม และการออกแบบ เป็นต้น

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 ครูมีวิชาเอกทางด้านสังคมศึกษามากที่สุดคือ ร้อยละ 14.48 รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น ส่วนทางด้านวิชาโท ครูมีวิชาโททางด้านสังคมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 4.80 รองลงมาคือ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งวิชาเอก-โทที่สำคัญบางวิชาที่ยังมีน้อย เช่น ภาษาสเปน ภาษาศาสตร์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิทยาการศึกษา อิเล็กทรอนิกส์ ช่างเขียนแบบ เคหภัณฑ์ วิจิตรศิลป์ ช่างโลหะเชื่อม เป็นต้น

25. อุปกรณ์การสอน

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 อุปกรณ์การสอนหรือเครื่องมือที่สำคัญบางอย่างมีหลายโรงเรียนยังไม่มีหรือมีน้อย เช่น เครื่องเคาะสัญญาณเวลา รถกลศาสตร์ หม้อแปลงไฟฟ้า เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า เครื่องวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า กระจาดกราฟ ลูกโลก รั้วกระโดดข้าม แหวน เบาะโยด-เบาะยัดหยุ่น วิทยุเทป เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายโอเวอร์เฮด เครื่องโทรทัศน์ สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นส่วนมากได้แก่ โรงเรียนสองแคววิทยาคม สะเมิงพิทยาคม แม่ตึนวิทยาคม เวียงแหงวิทยาคม ห้วยซ้อวิทยาคม บ้านแซววิทยาคม บงน้อยวิทยาคม ดอนติลาผางามวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จวนชยางค์กุลวิทยา ประชารัฐกิจพิทยาคม ไหล่หินวิทยา เวียงมอกวิทยา ประชาราชวิทยา แม่ทะประชาสามัคคี แม่ทะพัฒนศึกษา แม่สันวิทยา และทุ่งกว่าวิทยาคม เป็นต้น

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 อุปกรณ์การสอนหรือเครื่องมือที่สำคัญบางอย่างที่หลายโรงเรียนยังไม่มีหรือมีน้อย เช่น เครื่องเคาะสัญญาณเวลา รถกลศาสตร์ เครื่องวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า กระจาดกราฟ รั้วกระโดดข้าม เบาะโยด-เบาะยัดหยุ่น วิทยุเทป เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายวิดีโอ สนามแชร์บอล สนาม

วอลเลย์บอล เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องติดต่อกายาน เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าว ได้แก่ โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม พ้าวิทยาคม สันทรายวิทยาคม ฮอดพิทยาคม เมืองเชียงราย บำดาลวิทยาคม บำแดดวิทยาคม เวียงป่าเป้าวิทยาคม วังเหนือวิทยา แม่เกาะวิทยา เป็นต้น

26. ชุมนุมหรือชมรม

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 ชุมนุมที่เปิดในโรงเรียนมี 34 ชุมนุม ชุมนุมที่เปิดกันมากที่สุดคือ ชุมนุมลูกเสือ-เนตรนารี จำนวน 42 โรงเรียน รองลงมาคือ ชุมนุมเกษตรกรรณิณานาคแห่งประเทศไทย 34 โรงเรียน ชุมนุมวิทยาศาสตร์ 19 โรงเรียน ชุมนุมยูวกาชาดและการใช้ห้องสมุด ชุมนุมละ 18 โรงเรียน ชุมนุมพลาณามัย-กีฬา 14 โรงเรียน ชุมนุมวัฒนธรรมไทย และชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมละ 13 โรงเรียน ชุมนุมนันทนาการ 11 โรงเรียน เป็นต้น ส่วนชุมนุมที่มีนักเรียนสมัครเป็นสมาชิกมากที่สุดคือ ชุมนุมลูกเสือ-เนตรนารี จำนวน 472 คน รองลงมาคือ ชุมนุมยูวกาชาด 385 คน ชุมนุมนันทนาการ 314 คน ชุมนุมเกษตรกรรณิณานาคแห่งประเทศไทย 185 คน ชุมนุมวัฒนธรรมไทย และชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมละ 150 คน เป็นต้น ชุมนุมที่นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกลดน้อยที่สุดคือ ชุมนุมเย็บปักถักร้อยและงานประดิษฐ์ จำนวน 5 คน ส่วนโรงเรียนที่เปิดชุมนุมมากที่สุดคือ โรงเรียนไชยปราการ จำนวน 16 ชุมนุม รองลงมาคือ โรงเรียนสองแคววิทยาคม (12 ชุมนุม) สะเมิงพิทยาคม และแม่พริกวิทยา (โรงเรียนละ 10 ชุมนุม) โรงเรียนที่มี 9 ชุมนุมมี 7 โรงเรียนที่มี 8 ชุมนุมมี 4 โรงเรียน 8 ชุมนุม มี 4 โรงเรียนที่มี 7 ชุมนุม มี 6 โรงเรียนที่มี 6 ชุมนุม มี 8 โรงเรียนที่มี 5 ชุมนุม มี 4 โรงเรียนที่มี 4 ชุมนุม มี 2 โรงเรียนที่มี 3 ชุมนุม และที่มี 2 ชุมนุมมี 9 โรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 ชุมนุมหรือชมรมที่เปิดในโรงเรียนมี 45 ชุมนุม ชุมนุมที่เปิดกันมากที่สุด คือ ชุมนุมลูกเสือ-เนตรนารี (40 โรงเรียน) รองลงมาคือ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมยูวกาชาด ชุมนุมการใช้ห้องสมุด ชุมนุมเกษตรกรรณิณานาคแห่งประเทศไทย ชุมนุมพลาณามัย-กีฬา ชุมนุมนักศึกษาวิชาทหาร ชุมนุมภาษาต่างประเทศ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมศิลปะ ชุมนุมวัฒนธรรมไทย ชุมนุมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่เปิดชุมนุมมากที่สุด คือ โรงเรียนเขลางค์นคร (39 ชุมนุม) รองลงมาคือ โรงเรียนสันกำแพง (31 ชุมนุม) บุญวาทย์วิทยาลัย (26 ชุมนุม) ลำปางกัลยาณี (25 ชุมนุม) เมืองราชมหาราช และพานพิเศษพิทยา (โรงเรียนละ 23 ชุมนุม) โรงเรียนที่มี 19 ชุมนุม มี 3 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 18 ชุมนุมมี 1 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 17 ชุมนุมมี 2 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 16 ชุมนุมมี 1 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 15 ชุมนุมมี 1 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 14 ชุมนุมมี 2 โรงเรียน

โรงเรียนที่มี 13 ชุมนุมมี 2 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 12 ชุมนุมมี 2 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 10 ชุมนุมมี 4 โรงเรียน โรงเรียนที่มี 9 ชุมนุม มี 16 โรงเรียน และโรงเรียนที่มี 8 ชุมนุม มี 3 โรงเรียน

27. วิชาเลือกทางด้านอาชีพ

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 วิชาเลือกทางด้านอาชีพที่เปิดสอนส่วนใหญ่เป็นวิชาทางด้านอุตสาหกรรมศิลป์ (15 วิชา) รองลงมาคือ วิชาทางด้านคหกรรมศิลป์ (11 วิชา) เกษตรกรรมศิลป์ (5 วิชา) ศิลปกรรม (3 วิชา) และธุรกิจศิลป์ (1 วิชา) ส่วนวิชาที่เปิดกันมากที่สุดคือ วิชาอาชีพเกษตร (44 โรงเรียน) รองลงมาคือ วิชาไฟฟ้า และวิชาผ้าและการตัดเย็บ (วิชาละ 30 โรงเรียน) วิชาอาหาร (23 โรงเรียน) วิชางานไม้ (22 โรงเรียน) วิชางานโลหะ (20 โรงเรียน) วิชาช่างเดินสายไฟฟ้า และวิชาประดิษฐ์ดอกไม้บดอง (วิชาละ 12 โรงเรียน) วิชาช่างก่ออิฐถือปูน วิชาช่างยนต์ และวิชาประดิษฐ์ดอกไม้สด (วิชาละ 8 โรงเรียน) วิชาการถนอมอาหาร วิชาประดิษฐ์ของชำร่วย และวิชาธุรกิจศิลป์ (วิชาละ 7 โรงเรียน) เป็นต้น

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 วิชาเลือกทางด้านอาชีพที่เปิดสอนส่วนใหญ่เปิดวิชาทางด้านอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 21 วิชา รองลงมาคือ วิชาทางด้านคหกรรมศิลป์ 8 วิชา พาณิชยกรรมและ เกษตรกรรมศิลป์ กลุ่มละ 5 วิชา ศิลปกรรม 3 วิชา และธุรกิจศิลป์ 1 วิชา วิชาที่เปิดสอนมากที่สุดคือ วิชาอาชีพเกษตร (37 โรงเรียน) รองลงมาคือ วิชาไฟฟ้า (32 โรงเรียน) วิชางานโลหะ (28 โรงเรียน) วิชาอาหาร (23 โรงเรียน) วิชาผ้าและการตัดเย็บ (22 โรงเรียน) วิชาพีชกรรม (21 โรงเรียน) วิชางานยนต์ และวิชาประดิษฐ์ดอกไม้บดอง (วิชาละ 18 โรงเรียน) วิชางานไม้ (17 โรงเรียน) วิชาธุรกิจศิลป์ (16 โรงเรียน) วิชาบัญชี (15 โรงเรียน) วิชาช่างไม้-ก่อสร้าง (14 โรงเรียน) วิชาเลขานุการ (13 โรงเรียน) เป็นต้น

28. การจัดกิจกรรม

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 กิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนมีทั้งหมด 17 กิจกรรมที่จัดกันมากที่สุดคือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน (47 โรงเรียน) รองลงมาคือ กิจกรรมการประชุมผู้ปกครองนักเรียน (43 โรงเรียน) กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายนอกโรงเรียน (37 โรงเรียน) กิจกรรมการจัดนิทรรศการ (36 โรงเรียน) กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารี (29 โรงเรียน) กิจกรรมการแสดงดนตรี (27 โรงเรียน) กิจกรรมการแนะแนวอาชีพ (26 โรงเรียน) กิจกรรมการจัดทัศนศึกษาแก่ครู (18 โรงเรียน) กิจกรรมการแสดงศิลปหัตถกรรม

(15 โรงเรียน) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่จัดกิจกรรมมากที่สุดคือ โรงเรียนห้วยสักวิทยาคม (37 กิจกรรม) รองลงมาคือ โรงเรียนทุ่งก่อวิทยาคม (32 กิจกรรม) เสริมงามวิทยา (31 กิจกรรม) ดอยเต่าวิทยาคม (27 กิจกรรม) พญาเม็งราย (26 กิจกรรม) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่จัดกิจกรรมน้อยที่สุดคือ โรงเรียนพระราชรัฏฐกิจพิทยาคม เมืองปานวิทยา และทุ่งกว่าวิทยาคม (โรงเรียนละ 3 กิจกรรม)

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 กิจกรรมที่จัดขึ้นมีทั้งหมด 16 กิจกรรม กิจกรรมที่จัดกันมากที่สุด คือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กิจกรรมการแข่งขันภายนอกโรงเรียน และกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองนักเรียน (กิจกรรมละ 43 โรงเรียน) รองลงมาคือ กิจกรรมการแสดงดนตรี และกิจกรรมการจัดนิทรรศการ (กิจกรรมละ 39 โรงเรียน) กิจกรรมการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารี (36 โรงเรียน) กิจกรรมการจัดทัศนศึกษาแก่นักเรียน (34 โรงเรียน) กิจกรรมการเข้าค่ายยุวภาษา และกิจกรรมกาจัดแนะแนวอาชีพ (กิจกรรมละ 31 โรงเรียน) กิจกรรมการแสดงศิลปหัตถกรรม (27 โรงเรียน) กิจกรรมการเข้าค่ายนักเรียนใหม่ (22 กิจกรรม) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่จัดกิจกรรมมากที่สุด คือ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม (44 กิจกรรม) รองลงมาคือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (40 กิจกรรม) ลำปางกัลยาณี (39 กิจกรรม) แม่เมาะวิทยา (37 กิจกรรม) ยุพราชวิทยาลัย (32 กิจกรรม) กาวิละวิทยาลัย เกาะคาวิทยาลัย และเถินวิทยาคม (โรงเรียนละ 31 กิจกรรม) แม่จันวิทยาคม (30 กิจกรรม) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนที่จัดกิจกรรมน้อยที่สุดคือ โรงเรียนจอมทอง (9 กิจกรรม)

อภิปรายผล

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1 (ม.1-ม.3) จำนวน 47 โรงเรียน และ

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 2 (ม.1-ม.3) จำนวน 43 โรงเรียน

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา : ในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 1 โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม มีดัชนีบ่งชี้สถานภาพสูงสุดเท่ากับ 273 มีนักเรียนเพียง 67 คน เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุดในกลุ่มนี้ โรงเรียนบ่อน้ำวิทยาคมมีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาดำสุดเท่ากับ 53 มีจำนวนนักเรียน 659 คน มีนักเรียนมากเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มนี้ ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 2 โรงเรียนห้างฉัตรวิทยาคมมีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงสุดเท่ากับ 123 มีจำนวนนักเรียน 492 คน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มที่ 2 และโรงเรียนตำรายาจารย์สงเคราะห์มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาดำสุดเท่ากับ 74 มีจำนวนนักเรียน

2,084 คน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนมากเป็นอันดับที่ 5 ของกลุ่มที่ 2 จากการวิเคราะห์ พบว่า โรงเรียนมัธยมทั้ง 2 กลุ่ม โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย ส่วนมากจะมีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ดัชนีเชิงเดี่ยว (ซึ่งเกิดจากตัวแปรต่าง ๆ ทารด้วยจำนวนนักเรียน) ของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย มีค่ามากกว่าดัชนีเชิงเดี่ยวของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า โดยที่ตัวแปรแต่ละตัวของโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มมีปริมาณไม่แตกต่างกันมากนัก แต่จำนวนนักเรียนต่างกัน จึงทำให้โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย นักเรียนย่อมได้เปรียบที่ว่า ครูสามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง นักเรียนสามารถได้รับสิ่งบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ทั่วถึง แม้โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก จะมีค่าตัวแปรต่าง ๆ มากกว่าก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแล้วได้อัตราส่วนที่น้อยกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย จึงเป็นเหตุให้ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนที่มีจำนวนน้อยมาก ส่วนมากต่ำกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย ทั้งกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 1 พบว่า มี 2 โรงเรียนที่มีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่า 200 ซึ่งสูงกว่ามาตราส่วนที่ได้แปลงแล้ว คือ ควรมีค่าระหว่าง 0-200 เท่านั้น ได้แก่ โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม และโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนทั้ง 2 มีจำนวนนักเรียนน้อยมาก แต่มีค่าของตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาในการคำนวณดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษามาก เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ทำให้ค่าสัมบูรณ์ของดัชนีประกอบแต่งถ่วงน้ำหนัก (W.C.I.) ของ 2 โรงเรียนนี้มีค่ามากกว่าค่าสัมบูรณ์ของโรงเรียนที่สมมุติให้ตัวแปรต่าง ๆ มีค่าเป็น 0 จึงเป็นเหตุให้ 2 โรงเรียนดังกล่าวมีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่ามาตราส่วนดังกล่าว ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 2 นั้นไม่มีโรงเรียนใดที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่า 200 เป็นเพราะว่า ค่าของตัวแปรที่นำมาพิจารณาของแต่ละโรงเรียนในกลุ่มที่ 2 มีค่าไม่แตกต่างกันมากเกินไปเหมือนกลุ่มที่ 1

2. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เป็นโรงเรียนในแนวหน้าของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 2 และเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาเพียง 77 ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาคคุณภาพโรงเรียนแตกต่างกัน โรงเรียนยุพราชเป็นโรงเรียนที่สะอาด มีจำนวนครูเพียงพอ มีโรงฝึกงานครบทุกแผนก มีอาคารสวยงาม มีพื้นที่โรงอาหาร ห้องสมุด และห้องโสตทัศนูปกรณ์ที่กว้างขวาง มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้งานของโรงเรียนที่ทันสมัย แต่มีตัวแปรบางตัวคือ จำนวนห้องเรียน 60

ห้องต่อจำนวนนักเรียน 2,742 คน พื้นที่บริเวณโรงเรียน 31 ไร่ต่อนักเรียน 2,742 คน จำนวนพื้นที่ห้องพยาบาลมีเพียง 85 ตารางเมตรต่อจำนวนนักเรียน 2,742 คน จำนวนพื้นที่ห้องแนะแนว 126 ตารางเมตรต่อนักเรียน 2,742 คน ตัวแปรเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้ดัชนีเชิงเดี่ยวที่ได้บางตัวมีค่าต่ำ ทำให้ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาต่ำลงไปด้วย

3. โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงสุดเท่ากับ 123 และโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์มีค่าต่ำสุดเพียง 74 โรงเรียนห้างฉัตรวิทยาเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย มีนักเรียนเพียง 492 คน ส่วนโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก มีนักเรียนถึง 2,084 คน นับว่าเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนมากเป็นอันดับที่ 5 เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 2 (ม.1-ม.6) ซึ่งจากการพิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่า อัตราส่วนจำนวนครูประจำการต่อนักเรียนของโรงเรียนห้างฉัตรวิทยาเท่ากับ 1:11 หมายความว่า ครู 1 คน รับผิดชอบนักเรียนเพียง 11 คน ขณะที่โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์นั้นอัตราส่วนของจำนวนครูประจำการต่อนักเรียนเท่ากับ 1:17 ซึ่งครู 1 คน จะต้องรับผิดชอบนักเรียนถึง 17 คน ซึ่งอัตราส่วนที่เหมาะสมของเกณฑ์กรมสามัญศึกษาควรเป็น 1:15 เท่านั้น จะเห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างครูทั้ง 2 โรงเรียนในการที่จะเอาใจใส่นักเรียนด้านการสอน และด้านความประพฤติ ทางด้านพื้นที่ห้องแนะแนวแก่นักเรียน แต่โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ ห้องแนะแนวมีจำนวนพื้นที่ 63 ตารางเมตร เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแล้วเท่ากับ 1 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 33 คน ซึ่งนับว่าน้อยมาก ทำให้การบริการแนะแนวไม่สะดวก ความคล่องตัวในการทำงานลดน้อยลง ในขณะที่โรงเรียนห้างฉัตรวิทยาเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย มีพื้นที่ห้องแนะแนวเท่ากับ 32 ตารางเมตร เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแล้วเท่ากับ 1 ตารางเมตร ต่อนักเรียนเพียง 10 คน การบริการแนะแนวแก่นักเรียนจะได้รับความสะดวกคล่องตัวกว่า ส่วนสวัสดิการด้านอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน เช่น จำนวนส้วมของนักเรียน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากควรมีจำนวนส้วมของนักเรียนมาก เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ใช้ แต่โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์มีจำนวนส้วมของนักเรียนเพียง 21 ที่ เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแล้วน้อยมาก ในขณะที่โรงเรียนห้างฉัตรวิทยาเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย กลับมีจำนวนส้วมนักเรียนถึง 31 ที่ สำหรับจำนวนพื้นที่ห้องพลศึกษาก็เช่นเดียวกัน โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ห้องพลศึกษาควรมีพื้นที่กว้าง เพื่อให้นักเรียนจะได้ใช้ฝึกปฏิบัติ ทางด้านการเรียนได้อย่างสะดวกสบาย ไม่แออัด แต่ห้องพลศึกษามีจำนวนพื้นที่เพียง 81 ตารางเมตร กลับน้อยกว่าจำนวนพื้นที่ห้องพลศึกษาของโรงเรียนห้างฉัตรวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่ากันมาก โดยห้องพลศึกษามีพื้นที่ถึง 756 ตารางเมตร นับว่า

นักเรียนสามารถใช้ในการเรียน ผักปฏิบัติได้อย่างสบาย ไม่เรียนกันอย่างแออัด ส่วนพื้นที่บริเวณโรงเรียนนั้น โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์มีเพียง 17 ไร่ น้อยกว่าโรงเรียนห้างฉัตรวิทยา ซึ่งมีถึง 52 ไร่ จากสภาพของโรงเรียนทั้ง 2 ดังกล่าว จะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน ย่อมตัดสินได้ว่า โรงเรียนห้างฉัตรวิทยามีสถานภาพทางการศึกษาดีกว่าโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ ซึ่งตรงกับค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาที่คำนวณได้ ทั้งนี้ย่อมแสดงถึงความตรงของดัชนี

4. จากการเปรียบเทียบตัวแปรและศึกษาตัวแปร โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มนั้น ยังมีลักษณะบางสิ่งบางอย่างซึ่งโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น

ขนาดบริเวณโรงเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีขนาดบริเวณโรงเรียนมากกว่า 30 ไร่ มีเพียง 5 โรงเรียนที่มีขนาดน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกลุ่มที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนหอพระ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย วัฒนวิทยายัพ ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ และลำปางกัลยาณี ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองของจังหวัด ซึ่งมีความจำกัดในเรื่องพื้นที่ ทำให้โรงเรียนดังกล่าวซึ่งเป็นโรงเรียนใหญ่ และมีจำนวนนักเรียนมากจึงค่อนข้างแออัด โรงเรียนควรได้ขยายออกรอบนอกตัวเมือง เพื่อลดความแออัดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีจำนวนครูเพียงพอ คือ โดยเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนนักเรียน 15 คน ต่อครู 1 คน ซึ่งเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 2 ส่วนกลุ่มที่ 1 นั้นยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้เท่ากับ 17:1 แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ 1 ยังสามารถรับนักเรียนเพิ่มได้อีก ยกเว้นบางโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่อครูไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่เหมาะสมของกรมสามัญศึกษา โดยในกลุ่มที่ 1 มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครู 1 คน มากกว่า 17 คน มี 15 โรงเรียน และในกลุ่มที่ 2 มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครู 1 คน มากกว่า 15 คน มี 18 โรงเรียน โรงเรียนดังกล่าวควรได้สำรวจความต้องการครูในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อเสนอต่อกรมสามัญศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

ห้องสมุด โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีห้องสมุด ยกเว้นโรงเรียนทุ่งกวาว วิทยาคมที่ยังไม่มีห้องสมุด สำหรับโรงเรียนที่มีห้องสมุด ทางโรงเรียนได้จัดห้องสมุดไว้ภายในอาคารเรียน มีห้องสมุดของโรงเรียนวัฒนวิทยายัพเพียงโรงเรียนเดียวที่ทางโรงเรียนได้จัดสร้างเป็นอาคารเฉพาะ เมื่อพิจารณาอัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียนตาม

เกณฑ์ขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษา คือ 5:1 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีอัตราส่วนของจำนวนหนังสือต่อนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษา มีบางโรงเรียนที่ควรปรับปรุงจำนวนหนังสือในห้องสมุด โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 ที่ควรปรับปรุงได้แก่ โรงเรียนสองแคววิทยาคม แม่ทอพระวิทยาคม *แม่ตันวิทยาคม ห้วยสักวิทยาคม ห้วยซ้อวิทยาคม ปงน้อยวิทยาคม แม่เจดีย์วิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา และแม่สันวิทยา ส่วนโรงเรียนในกลุ่มที่ 2 ได้แก่ โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม สันทรายวิทยาคม ฮอดพิทยาคม และบ้านกาดวิทยาคม ซึ่งโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวนี้ ควรได้จัดหาให้มีจำนวนหนังสือในห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เพราะการเรียน การหาความรู้มีใช้ทำได้แต่เพียงห้องเรียน หรือในตำราเรียนเพียงอย่างเดียว นักเรียนจะต้องค้นคว้า ศึกษาจากหนังสือในห้องสมุดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากต้องออกไปศึกษาต่อที่อื่นหรือออกไปประกอบอาชีพ สำหรับโรงเรียนทุ่งกว๋าววิทยาคม ควรจัดหาหนังสือห้องสมุดเฉพาะเพื่อให้นักเรียน ครูอาจารย์ ได้ค้นคว้าหาความรู้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

โรงฝึกงาน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีโรงฝึกงานแยกเป็นอาคารเฉพาะ ใช้เรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคฝึกปฏิบัติ โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 ส่วนมากมีโรงฝึกงานเพียง 1 อาคาร ได้ถูกแบ่งใช้เรียนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ โรงฝึกงานที่ยังขาดทั้ง 2 กลุ่มได้แก่ โรงฝึกงานด้านเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนธรรมดา ซึ่งใช้สอนวิชาอื่นด้วย ทำให้ไม่สะดวก การจัดการเรียนการสอนก็ลำบาก เมื่อนำพื้นที่ไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษา ปรากฏว่าส่วนใหญ่ยังมีพื้นที่คับแคบไม่ได้มาตรฐาน โรงเรียนจึงควรหาแนวทางการขยายปรับปรุงตลอดจนสร้างอาคารโรงฝึกงานวิชาเกษตรกรรมเพิ่ม โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ๆ ควรเพิ่มห้องฝึกปฏิบัติและห้องเรียนเฉพาะวิชาให้มากขึ้น เพื่อความสะดวกในการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน และจะได้ไม่แออัดจนเกินไป

โรงอาหาร โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษาที่กำหนด บางโรงเรียนเป็นเพียงโรงอาหารชั่วคราว บางโรงเรียนก็ไม่มีโรงอาหาร เช่น โรงเรียนแม่แจ่ม แม่อาลัยวิทยาคม เวียงแหงวิทยาคม ไชยปราการ ประชาธิปไตยพิทยาคม ทุ่งกว๋าววิทยาคม เมืองเชียงราย และแม่เมาะวิทยา เป็นต้น โรงเรียนควรได้ปรับปรุง ขยาย และจัดสร้างให้ได้มั่นคงถาวร เพื่อความประหยัดเงินงบประมาณ จึงควรสร้างเป็นหอประชุม และใช้เป็นที่จัดการแสดงตลอดจนนิทรรศการไว้ด้วย

ห้องเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียนโดยพิจารณาจากเกณฑ์ขั้นต่ำคือ ห้องเรียน 1 ห้องต่อจำนวนนักเรียน 40 คน เมื่อเทียบกับความจุของนักเรียนในแต่ละห้องแล้ว ส่วนใหญ่ยังสามารถรับนักเรียนเพิ่มได้อีก ยกเว้น เพียง

5 โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 คือ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ ดงมะดะวิทยาควม บุญเรืองวิทยาควม ห้วยซ้อวิทยาควม และก้วลมวิทยา และโรงเรียนในกลุ่มที่ 2 อีก 13 โรงเรียน คือ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย วัฒนทัยพายัพ สามัคคีวิทยาควม ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมืองรามหาราชวิทยาควม เมืองเชียงราย เชียงแสนวิทยาควม แม่สรวยวิทยาควม แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ บุญอาทย์วิทยาลัย ลำปางกัลยาณี ประชาธิปไตยธรรมคุณ และวังเหนือวิทยา โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก นักเรียนของโรงเรียนต้องใช้ชีวิตเดินเรียน สลับการเข้าห้องเรียน ทำให้ไม่สะดวกกับนักเรียนควรหาทางเพิ่มห้องเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเรียนได้สะดวก ไม่แออัดมากเกินไป

ส่วนนักเรียน เมื่อพิจารณาจำนวนส่วนของนักเรียนแต่ละโรงเรียนเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนส่วนนักเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีเพียง 8 โรงเรียน จากทั้ง 2 กลุ่ม ที่ยังมีจำนวนส่วนน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ ส่วน 1 ที่ต่อนักเรียนมากกว่า 58 คน และมีบางโรงเรียนที่ส่วน 1 ที่ต่อนักเรียนเกิน 100 คน คือ โรงเรียนบ้านแซววิทยาควม และปล้องวิทยาควม ซึ่งนับว่าสูงมาก โรงเรียนควรสร้างเพิ่มมากขึ้นกว่านี้จะสะดวกสำหรับนักเรียน

ห้องแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีห้องแนะแนวแต่เป็นห้องแนะแนวที่มีขนาดเล็ก คับแคบ ไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษา ซึ่งห้องแนะแนวเป็นห้องที่จำเป็นต่อการบริหาร เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักการเลือกและปรับตัวในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกโปรแกรมการเรียน การแก้ปัญหาส่วนตัวและปัญหาด้านสังคม ซึ่งโรงเรียนควรจัดไว้เป็นห้องเอกเทศ จากผลการวิจัยพบว่ามีเพียง 9 โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 และ 2 โรงเรียนในกลุ่มที่ 2 ที่มีขนาดพื้นที่ห้องแนะแนวสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ฉะนั้นกล่าวได้ว่าโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ควรปรับปรุงด้านขนาดห้องแนะแนว หรือจัดให้มีห้องแนะแนวตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในกรณีที่โรงเรียนใดที่ยังไม่มีห้องแนะแนว

ห้องพยาบาล โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีห้องพยาบาลทุกโรงเรียน เมื่อนำพื้นที่ไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมสามัญศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่ห้องพยาบาลมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของกรมสามัญศึกษา แสดงว่า โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีขนาดห้องพยาบาลกว้างเพียงพอที่นักเรียนจะได้รับการดูแล รักษา และพักผ่อน เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย แต่มีบางโรงเรียนที่ห้องพยาบาลยังคับแคบ ไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มที่ 1 มีถึง 13 โรงเรียน และกลุ่มที่ 2 มี 5 โรงเรียน โรงเรียนควรปรับปรุงขยับขยายให้มีขนาดเพิ่มมากขึ้น

ห้องพลศึกษา โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องพลศึกษาที่เป็นส่วน
ได้ใช้กลางแจ้ง ห้องประชุม หรืออาคารชั่วคราวเป็นสถานที่แทน ซึ่งย่อมาไม่สะดวกในการเรียน
การสอน โดยเฉพาะตอนฝนตก ใช้สนามกลางแจ้งไม่ได้ และกีฬาที่ต้องฝึกในร่ม สำหรับโรงเรียน
กลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีห้องพลศึกษาที่เป็นสัดส่วน เป็นอาคารเฉพาะ มีเพียง 9 โรงเรียน ที่ยังไม่มี
ห้องพลศึกษา โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่ยังไม่มีห้องพลศึกษา ควรจัดให้มีขึ้น เป็นสัดส่วนและให้มีพื้นที่
กว้างขวาง เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ โรงเรียนในกลุ่มที่ 1 ส่วนมากยังไม่มีห้องโสตทัศนอุปกรณ์ที่
เป็นห้อง เฉพาะ โดยโรงเรียนได้ตัดแปลงห้องพักครู หรือห้องสมุดเป็นสถานที่แทน ทำให้ไม่สะดวก
โรงเรียนควรหาทางปรับปรุง เพราะการเรียนการสอนในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีทาง
ด้านโสตทัศนอุปกรณ์เข้ามามีบทบาท ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างมาก สำหรับ
โรงเรียนกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีห้องโสตทัศนอุปกรณ์ที่เป็นสัดส่วนเฉพาะ สามารถใช้เป็นสถานที่บริการ
ได้อย่างเพียงพอ มีเพียง 3 โรงเรียนเท่านั้นที่ยังไม่มี คือ โรงเรียนเมืองเชียงราย ห้างฉัตร
วิทยา และแม่เมาะวิทยา

การวัดผลการเรียนนักเรียน โรงเรียนกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่แล้วมีจำนวนครั้งของ
การวัดผลมากกว่าโรงเรียนกลุ่มที่ 1 เนื่องจากกลุ่มที่ 2 โรงเรียนจำเป็นหรือมีนโยบายที่จะต้องมีการ
วัดผลนักเรียนมากครั้ง เพราะต้องการกระตุ้นนักเรียนอยู่เสมอสำหรับนักเรียนชั้น ม.4-ม.6
เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมตัวอยู่ตลอดเวลา นักเรียนจะต้องมีความรู้มากพอสมควร เมื่อจบไปแล้ว
นักเรียนจะต้องออกไปสอบแข่งขันเพื่อเรียนต่อ หรือเพื่อประกอบอาชีพ ส่วนโรงเรียนกลุ่มที่ 1
ส่วนใหญ่สอบวัดผลการเรียนนักเรียนภาคละ 3 ครั้ง คือ สอบก่อนบทเรียน เพื่อต้องการทราบ
พื้นฐานของนักเรียน สอบระหว่างภาคคือเนื้อหาวิชาที่นักเรียนได้เรียนมาเท่าที่ได้สอบ และเป็น
การกระตุ้นนักเรียนให้ทบทวนบทเรียน และสอบปลายภาคคือ สอบเนื้อหาวิชาทั้งหมดที่เรียนมาใน
ภาคเรียนนั้น ๆ

การออกกลางคันของนักเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากมีนักเรียนออก
กลางคัน โดยเฉพาะโรงเรียนกลุ่มที่ 2 มีถึง 42 โรงเรียน ที่มีนักเรียนออกกลางคัน และ
โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดถึง 111 คน ส่วนกลุ่มที่ 1
นั้น มี 39 โรงเรียนที่มีนักเรียนออกกลางคัน โรงเรียนปลื้มวิทยาคมมีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุด
จำนวน 76 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งนักเรียนส่วน
มากมาจากครอบครัวที่มีอาชีพทางการเกษตร หรือนักเรียนที่เรียนในระดับชั้น ม.4-ม.6 นั้น
นักเรียนบางคนเข้ามาเรียนเพื่อไม่ให้เสียเวลา เมื่อสอบเข้าที่อื่นหรือสามารถหางานทำก็ออกไป

หรือปัญหาอื่น ๆ ดังนั้น ทางโรงเรียนควรได้ร่วมมือกับกรมสามัญศึกษาหามาตรการที่ลดปัญหาการออกกลางคันในกรณีที่โรงเรียนนั้นมีการออกกลางคันมาก ทั้งนี้เพื่อลดความสูญเปล่าทางการศึกษา อันเนื่องจากการออกกลางคันของนักเรียนที่น้อยลงหรือไม่ให้มีเลย

วิชาเอก-โทของครู ครูส่วนมากมีวิชาเอกทางด้านสังคมศึกษามากที่สุด ทั้ง 2 กลุ่ม ทางด้านวิชาโทของครูนั้น โรงเรียนกลุ่มที่ 1 ครูส่วนมากมีวิชาโททางด้านสุขศึกษามากที่สุด ส่วนโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ครูส่วนมากมีวิชาโททางด้านสังคมศึกษา สำหรับวิชาเอก-โทของครูที่สำคัญบางวิชาที่ยังมีน้อยนั้น ในโรงเรียนกลุ่มที่ 1 มีวิชาเอก-โททางด้านอิเล็กทรอนิกส์ ช่างไม้-ก่อสร้าง ช่างยนต์-ช่างกล ช่างโลหะเชื่อม หัตถกรรมศิลป์ ช่างปั้นดินเผา ช่างเขียนแบบ ปฏิมากรรม จิตรกรรม และการออกแบบ เป็นต้น ส่วนโรงเรียนกลุ่มที่ 2 มีวิชาเอก-โททางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ช่างเขียนแบบ เคหภัณฑ์ ช่างโลหะเชื่อม ภาษาสเบน ภาษาศาสตร์ วิจิตรศิลป์ วิจัยการศึกษา เป็นต้น แสดงว่าโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากยังขาดครูทางด้านวิชาชีพ

อุปกรณ์การสอน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มนั้น มีอุปกรณ์การสอนหรือเครื่องมือที่จำเป็น และสำคัญบางอย่างที่บางโรงเรียนยังไม่มี หรือที่มีก็มีน้อย ไม่พอกับความต้องการ ควรจะได้รับการจัดหาเพิ่มเติมให้เพียงพอ เช่น ในโรงเรียนกลุ่มที่ 1 ได้แก่ เครื่องเคาะสัญญาณเวลา รถกลศาสตร์ หม้อแปลงไฟฟ้า เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า กระจาดกราฟ ลูกโลก รั้วกระโดดข้าม เบาะยูโด-เบาะยัดหยุ่น วิทยุเทป เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายโอเวอร์เฮด เครื่องโทรทัศน์ สนามวอลเลย์บอล เป็นต้น ส่วนโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ได้แก่ เครื่องเคาะสัญญาณเวลา รถกลศาสตร์ เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า กระจาดกราฟ รั้วกระโดดข้าม เบาะยูโด-เบาะยัดหยุ่น วิทยุเทป เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ กล้องถ่ายวี.ดี.โอ. เครื่องคอมพิวเตอร์ สนามวอลเลย์บอล เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องติดต่อกายใน เป็นต้น

ชุมนุมหรือชมรม และวิชาเลือกทางด้านอาชีพ โรงเรียนส่วนมากเปิดชุมนุมทางด้านวิชาการมากกว่าชุมนุมอื่น ๆ โดยเฉพาะโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ส่วนโรงเรียนกลุ่มที่ 1 ชุมนุมที่เปิดรองลงมาจากชุมนุม ลูกเสือ-เนตรนารี ก็คือ ชุมนุมทางด้านการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนส่วนมากในกลุ่มที่ 1 เป็นโรงเรียนระดับตำบล และระดับอำเภอ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่นครรอบคร้วที่ประกอบอาชีพเกษตร ดังนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จึงเปิดชุมนุมทางด้านเกษตรกรรม แต่ทางด้านอุตสาหกรรมนั้นโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ยังเปิดน้อยอยู่ ส่วนวิชาเลือกทางด้านอาชีพ โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีรายชื่อวิชาเลือกทางด้านอุตสาหกรรมศิลป์มากกว่าทางด้านอื่น ๆ แต่วิชาที่เปิดสอนกันมากโรงเรียนที่สุดนั้นเป็นวิชาทางด้านเกษตรกรรม คือ วิชาอาชีพเกษตร รองลงมาคือ

ทางด้านนครกรรมศิลป์ คือ วิชาอาหาร ผ้าและการตัดเย็บ และทางด้านอุตสาหกรรมศิลป์ คือ วิชาไฟฟ้า และงานโลหะ เป็นต้น

เมื่อคำนึงถึงแผนพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภาคเหนือตอนบน 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง ที่รัฐมีนโยบายจะพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการแปรรูปทางการเกษตร อุตสาหกรรมเซรามิก และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น โรงเรียนต่าง ๆ ก็ควรจะจัดให้เปิดวิชาชีพ หรือจัดให้มีชุมนุมหรือชมรมทางด้านอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อนักเรียนจะได้มีความรู้เป็นพื้นฐาน หรือให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอุตสาหกรรม ดังนั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนควรจัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้รับและสอดคล้องกับแผนพัฒนา พร้อมกันนั้น โรงเรียนก็ควรรับครูหรือส่งครูไปอบรมศึกษาให้มีความรู้ทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อการเรียนการสอนจะได้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิเคราะห์หาดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มนั้น ได้ผลตรงกันคือ โรงเรียนที่มีนักเรียนมาก ๆ นั้น ส่วนมากจะมีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาต่ำกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนยังไม่สามารถเอื้ออำนวยสิ่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนได้ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ส่วนมากจะอยู่ในบริเวณชุมชนใหญ่ ๆ ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และจากแผนพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคที่กำหนดให้เชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง เป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือตอนบน เชื่อว่าจะมีนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน และโรงเรียนจำเป็นจะต้องรับเพิ่มขึ้น แต่ปัจจัยต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ เช่น ขนาดบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่ ห้องเรียนต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งอื่น ๆ ก็ตามยังไม่ได้เพิ่มตามไปด้วย โรงเรียนจึงควรได้มีการแก้ไขปรับปรุงในบางสิ่งบางอย่างให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนให้มากกว่านี้ ส่วนโรงเรียนที่มีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงนั้น ส่วนมากจะมีนักเรียนน้อย โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงที่สุดของโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม และโรงเรียนห้างฉัตรวิทยานั้น ยังมีนักเรียนน้อยเกินไป โดยที่ปัจจัยบางอย่าง เช่น ครูผู้สอน ขนาดบริเวณโรงเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ทางโรงเรียนมีพอสามารถจะรับนักเรียนเพิ่มได้อีก ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรหาทางเพิ่มนักเรียนให้มากกว่านี้ เช่น อาจจะมีการ

ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รู้จัก โรงเรียนนันทาทันทีมากขึ้น . ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น จัดการคมนาคมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สะดวกมากขึ้น เป็นต้น

2. จากการพิจารณาตัวแปร เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษานั้นมีหลายอย่างที่โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มควรปรับปรุงในสิ่งต่าง ๆ ที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนด ที่โรงเรียนควรทำให้เพียงพอ อาทิ ขนาดบริเวณโรงเรียน จำนวนห้องเรียน ขนาดพื้นที่โรงอาหาร ขนาดพื้นที่โรงฝึกงาน ขนาดพื้นที่ห้องแนะแนว ขนาดพื้นที่ห้องพยาบาล จำนวนส่วนนักเรียน อัตราจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียน และอัตราจำนวนครูต่อ จำนวนนักเรียน ควรได้ปรับปรุงแก้ไขเช่น

ขนาดบริเวณโรงเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีขนาดบริเวณโรงเรียนระหว่าง 9-521 ไร่ โรงเรียนที่มีขนาดบริเวณโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมี 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ ยุพราชวิทยาลัย วัดกันตัญญูพิทยาคม ดำรงราษฎร์ สงเคราะห์ และลำปางกัลยาณี โรงเรียนดังกล่าว เป็นโรงเรียนในเขตตัวเมือง ยากต่อการขยายพื้นที่ได้ ควรหาทางขยายบริเวณโรงเรียน โดยขยายออกบริเวณรอบนอกตัวเมือง

จำนวนห้องเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนห้องเรียนระหว่าง 2-65 ห้อง ส่วนใหญ่มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอ แต่มี 18 โรงเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพิทยาคม ดงมะดะวิทยาคม บุญเรียงวิทยาคม ห้วยข่อวิทยาคม กิ่งลมวิทยา ยุพราชวิทยาลัย วัดกันตัญญูพิทยาคม สามัคคีวิทยาคม ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมืองชัยวิทยาคม เมืองเชียงราย เชียงแสนวิทยาคม แม่สรวยวิทยาคม แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ บุญวาทย์วิทยาลัย ลำปางกัลยาณี ประชาธิปไตยวัฒนคุณ วังเหนือวิทยา

จำนวนส่วนสำหรับนักเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนส่วนสำหรับนักเรียนระหว่าง 2-59 ที่ โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนส่วนสำหรับนักเรียนเพียงพอ มีเพียง 8 โรงเรียนที่ยังมีจำนวนส่วนสำหรับนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ควรได้รับการปรับปรุงให้มีเพิ่มขึ้น ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพิทยาคม บ้านแซววิทยาคม ปล้องวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม สันกำแพง ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมืองเชียงราย พานพิทยาคม

อัตราจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่ยังมีอัตราจำนวนครูต่อนักเรียนระหว่าง 1 : 8 - 1 : 24 คน โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนครูเพียงพอกับจำนวนนักเรียน แต่มี 31 โรงเรียน ที่มีจำนวนครูต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ควรได้เพิ่มจำนวนครูให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ควรได้เพิ่มจำนวนครูให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้คือ โรงเรียนสองแคววิทยาคม แม่อาลัยวิทยาคม แม่ต๋นวิทยาคม ดอยเต่าวิทยาคม ไชยปราการ ดงมะดะวิทยาคม ปล้องวิทยาคม แม่เจดีย์วิทยาคม

พญาเม็งราย เวียงแก่นวิทยาคม ทุ่งกว้างวิทยาคม จอมทอง ผางซนูปถัมภ์ ตำบลดงราชบุรีสงเคราะห์
 เม็งรายมหาราชบุรีวิทยาคม เมืองเชียงราย เชียงของวิทยาคม เชียงแสนวิทยาคม เทิงวิทยาคม
 ป่าตาลวิทยาคม ป่าแดดวิทยาคม แม่สรวยวิทยาคม แม่จันวิทยาคม แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์
 เวียงป่าเป้าวิทยาคม เวียงชัยวิทยาคม บุญวาทย์วิทยาลัย ลำปางกัลยาณี เกาะคำวิทยาคม
 เกินวิทยาคม วังเหนือวิทยา

จำนวนหนังสือในห้องสมุด โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนหนังสือในห้องสมุดระหว่าง
 2-58 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน โรงเรียนส่วนใหญ่มิมีจำนวนหนังสือในห้องสมุดเพียงพอกับจำนวน
 นักเรียน แต่มี 13 โรงเรียนที่มีหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน 1 คน ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่
 โรงเรียนสองแคววิทยาคม แม่หอพระวิทยาคม แม่ตืนวิทยาคม ห้วยซ้อวิทยาคม ปงน้อยวิทยาคม
 แม่เจดีย์วิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางกุลวิทยา แม่สันวิทยาคม เวียงป่าเป้าวิท
 ทยาคม สันทรายวิทยาคม ฮวดวิทยาคม และบ้านภาควิทยาคม โรงเรียนดังกล่าวควรได้ปรับปรุง
 โดยเพิ่มจำนวนหนังสือในห้องสมุดให้มากขึ้น

ขนาดพื้นที่โรงฝึกงาน โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่มีโรงฝึกงานมีขนาดพื้นที่ระหว่าง
 280-2,770 ตารางเมตร โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงฝึกงานมี 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
 นามินราชูทิศพายัพ แม่ตืนวิทยาคม ดอนชัยวิทยาคม ห้อยซ้อวิทยาคม สันติคีรีวิทยาคม ปงน้อย
 วิทยาคม ดอนศิลาผางามวิทยาคม บ้านเสด็จจวนชยางค์กุลวิทยา ประชาธิปไตยวิทยาคม และ ทุ่ง
 กว้างวิทยาคม สำหรับโรงเรียนที่มีโรงฝึกงาน แต่มีขนาดพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมี 18
 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ สองแคววิทยาคม ไชยปราการ บลิ่งวิทยาคม แม่พริกวิทยา
 กาวีละวิทยาลัย ผางซนูปถัมภ์ แม่ริมวิทยา สารภีวิทยาคม เม็งรายมหาราชวิทยาคมเมืองเชียง-
 ราย เชียงของวิทยาคม เชียงแสนวิทยาคม ป่าตาลวิทยาคม พานวิทยาคม แม่จันวิทยาคม แม่สรวย
 วิทยาคม เวียงวิทยาคม โรงเรียนดังกล่าวนี้ควรปรับปรุงขยายให้เพิ่มขนาดพื้นที่โรงฝึกงานให้มาก
 ขึ้นและควรจัดให้มีโรงฝึกงานขึ้นสำหรับโรงเรียนที่ยังไม่มี

ขนาดพื้นที่โรงอาหาร โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่มีโรงอาหารมีขนาดพื้นที่ระหว่าง
 48-1517 ตารางเมตร โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงอาหารมี 16 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนแม่แจ่ม
 แม่ฮ่อมวิทยาคม อมก้อยวิทยาคม เวียงแหงวิทยาคม ไชยปราการ ห้วยซ้อวิทยาคม บ้านแซววิทยา
 คม นครวิทยา สันติคีรีวิทยาคม ปงน้อยวิทยาคม พญาเม็งราย ประชาธิปไตยวิทยาคม เวียงมอก
 วิทยา ทุ่งกว้างวิทยาคม เมืองเชียงราย และแม่เกาะวิทยา ส่วนโรงเรียนที่มีโรงอาหาร แต่มีขนาด
 พื้นที่ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมี 33 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหอพระ แม่ตืนวิทยาคม ห้วยสัก-
 วิทยาคม บลิ่งวิทยาคม จันจว้าวิทยาคม ดอนศิลาผางามวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้าน
 เสด็จจวนชยางศกุลวิทยา เมืองปานวิทยา จอมทอง ผางซนูปถัมภ์ แม่แดง สันกำแพง สารภีวิทยาคม

สามัคคีวิทยาคม ดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เมืองรามหาราชวิทยาคม เมืองเชียงราย เชียงของ วิทยาคม เชียงแสนวิทยาคม เกิงวิทยาคม ป่าตาลวิทยาคม ป่าแดดวิทยาคม พานพิทยาคม แม่จัน วิทยาคม แม่สรวยวิทยาคม แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ เวียงชัยวิทยาคม เขลางค์นคร เกาะคา วิทยาคม แจ้ห่มวิทยา เกินวิทยา แม่เมาะวิทยา โรงเรียนดังกล่าวควรปรับปรุงโดยจัดให้มีโรงอาหารเป็นสัดส่วนและขยายโรงอาหารให้มีพื้นที่มากขึ้น

พื้นที่ห้องแนะแนว โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่มีห้องแนะแนวมีขนาดพื้นที่ระหว่าง 14-356 ตารางเมตรโรงเรียนที่ยังไม่มีห้องแนะแนวมี 14 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม เวียงแหงวิทยาคม ห้วยซ้อวิทยาคม บ้านแซววิทยาคม บล้องวิทยาคม สันติคีรีวิทยาคม บงน้อย วิทยาคม แม่เจดีย์วิทยาคม ดอนศิลาปางามวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จวนชะยางค์กุล วิทยา ประชาธิปไตยวิทยาคม เมืองพานวิทยา และทุ่งกว๋าววิทยา สำหรับโรงเรียนที่มีห้องแนะแนว ส่วนใหญ่ยังมีขนาดเล็กต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีทั้งหมด 69 โรงเรียน โรงเรียนดังกล่าวควร ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ให้มีขนาดพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และจัดให้มีห้องแนะแนวเป็นสัดส่วน สำหรับ โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องแนะแนว

พื้นที่ห้องพยาบาล โรงเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีขนาดพื้นที่ระหว่าง 12-125 ตารางเมตร โรงเรียนที่มีขนาดพื้นที่ห้องพยาบาลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและยังไม่มีเป็นห้อง เฉพาะ เป็นสัดส่วน มี 18 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียน แม่หอพระวิทยาคม สันป่ายางวิทยาคม บ้านแซววิทยาคม บงน้อย วิทยาคม ดอนศิลาปางามวิทยาคม เวียงแก่นวิทยาคม บ้านเสด็จวนชยางค์กุลวิทยา ประชาธิปไตย วิทยาคม เวียงมอกวิทยา แม่ทะประชาสามัคคี แม่พริกวิทยา แม่สันวิทยา ทุ่งกว๋าววิทยาคม ยุพราชวิทยาลัย แม่แดง เมืองเชียงราย เชียงของวิทยาคม และบุญวาทย์วิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อสำรวจสถานภาพทางการศึกษาของการศึกษาระดับอื่น ๆ ในภาคเหนือตอนบนด้วย เพื่อจะได้ทราบข้อมูลและพัฒนาได้ถูกต้อง
2. ควรมีการวิจัยเพื่อสำรวจสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อจะได้ทราบสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละโรงเรียน แต่ละจังหวัดและแต่ละภาคเป็นอย่างไร
3. ในการสร้างดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษามีข้อจำกัดจากการใช้ดัชนีที่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นตัวหารจึงทำให้โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากมีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาต่ำกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยควรได้มีการศึกษาถึงการสร้างดัชนีบ่งชี้ สถานภาพทางการศึกษาตรงกับสภาพความเป็นจริง